

Wyrok z dnia 25 sierpnia 1998 r.

I PKN 251/98

Dodatkowe wynagrodzenie radcy prawnego w wysokości 1,5% wartości roszczenia uzyskanego dla jednostki zastępowanej, przysługuje radcy również wówczas, gdy prowadził proces w postępowaniu arbitrażowym przy pomocy zagranicznego adwokata. Wynagrodzenie to jest niezależne od orzeczonych w tym postępowaniu kosztów procesu.

Przewodniczący SSN: Maria Mańkowska (sprawozdawca), Sędziowie SN: Adam Józefowicz, Zbigniew Myszkowski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 25 sierpnia 1998 r. sprawy z powództwa Stefana W. przeciwko „B.” SA w W. o wynagrodzenie, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 15 stycznia 1998 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i poprzedzający go wyrok Sądu Wojewódzkiego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 28 maja 1997 r., [...] i sprawę przekazał temu Sądowi Wojewódzkiemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Powód Stefan W. w pozwie przeciwko „B.” Spółce Akcyjnej w W. dochodził wynagrodzenia na podstawie § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 sierpnia 1992 r. w sprawie dodatkowego wynagrodzenia radców prawnych (Dz.U. Nr 64, poz. 326).

Wyrokiem z dnia 2 kwietnia 1996r. Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie uwzględnił powództwo, zasądzając na rzecz powoda kwoty 35.115 i 25.730,25 złotych z ustawowymi odsetkami. W ocenie Sądu zebrany w sprawie materiał dowodowy, w szczególności dokumenty związane z procesem i

zeznania powoda oraz świadków [...] pozwalają na stwierdzenie, że powód jako radca prawny pozwanego B. prowadził proces sądowy przeciwko greckiej firmie E. Rozpoznając sprawę na skutek rewizji wniesionej przez stronę pozwaną, Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 19 września 1996 r. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Wojewódzkiemu do ponownego rozpoznania celem uzupełnienia postępowania dowodowego przez przeprowadzenie dowodu z zeznań szwajcarskiego adwokata świadka W.M. i ewentualnie nowych dowodów wskazanych przez strony.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 28 maja 1997 r. oddalił powództwo w całości, ustalając na podstawie zeznań świadka W.M., że powód nie był umocowany przez stronę pozwaną do prowadzenia procesu zagranicznego, nie współpracował z adwokatem W.M. jako partner, a jedynie wspomagał go swoją wiedzą na temat szczegółów kontraktu. Pełnomocnikiem B. był wyłącznie adwokat W.M., tylko on sporządzał i podpisywał pisma procesowe, a także zgłaszał wnioski procesowe. Zdaniem Sądu Wojewódzkiego, udzielane powodowi pełnomocnictwa oznaczały jedynie upoważnienie B. do jego udziału w rozprawach przed Trybunałem Arbitrażowym w Zurichu, nie ma natomiast podstaw, aby nakład pracy powoda, jaki włożył w sprawę sporu z E. (przygotowanie procesu, wybór arbitra, opracowanie materiałów źródłowych, udzielanie informacji adwokatowi W.M.) utożsamiać z prowadzeniem procesu. Była to jedynie funkcja doradcy adwokata szwajcarskiego. Wprawdzie § 4 rozporządzenia z dnia 18 sierpnia 1992 r. o dodatkowym wynagrodzeniu radcy prawnego przewiduje możliwość prowadzenia procesu przez kilku radców prawnych, to jednak nie przewiduje takiej sytuacji, gdy do prowadzenia procesu zostaje zaangażowany adwokat z zewnątrz. Zdaniem Sądu, aby przyjąć jednoczesne prowadzenie sprawy przez wybranego adwokata i własnego radcę prawnego, pełnomocnictwa musiałyby wyraźnie określać zakres czynności zleczanych każdemu z tych prawników. Natomiast strona pozwana powierzyła prowadzenie całości sprawy adwokatowi W.M.

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 15 stycznia 1998 r. oddalił apelację powoda i podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż powód nie prowadził postępowania arbitrażowego jako pełnomocnik procesowy, bowiem nie współpracował z adwokatem W.M. w charakterze partnera. Wskazuje na to - zdaniem Sądu - brak nazwiska powoda w orzeczeniu arbitrażowym, w którym wymienia się pełnomocników stron, zeznanie świadka W.M.

oraz pismo głównego arbitra, iż także przedstawiciele stron mają prawo zadawać pytania świadkom podczas postępowania arbitrażowego. W świetle tych dowodów, zeznania arbitra dr hab. T.S., przesłuchanego w niniejszym procesie w charakterze świadka, że powód był reżyserem całego postępowania, miał te same prawa co adwokat szwajcarski, a nazwiska powoda nie umieszczono w orzeczeniu arbitrażowym tylko dlatego, że nie były na jego rzecz zasądzone koszty - Sąd Apelacyjny ocenił, jako budzące uzasadnione wątpliwości z uwagi na to, iż świadek ten jest bardzo dobrym znajomym powoda.

Pełnomocnik powoda zaskarżył kasacją powyższy wyrok, zarzucając naruszenie przepisów § 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 sierpnia 1992 r. (Dz.U. Nr 64, poz.326) oraz art. 7 pkt 6 i art. 10 pkt 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. Nr 19, poz.145 ze zm.), a także art. 227 i art. 233 KPC przez błędną ich wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, wnosząc o zasądzenie dochodzonej przez powoda należności z ustawowymi odsetkami i kosztami postępowania, lub uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania innemu równorzędnemu sądowi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest zasadna. Stosownie do § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 sierpnia 1992 r. w sprawie dodatkowego wynagrodzenia radców prawnych (Dz.U. Nr.64, poz.326) radcy prawnemu prowadzącemu proces sądowy ze stroną mającą siedzibę za granicą, w razie uzyskania wyniku korzystnego dla zastępowanej jednostki organizacyjnej, przyznaje się wynagrodzenie w wysokości 1,5 % wartości roszczenia uzyskanego dla jednostki zastępowanej. Wynagrodzenie to - zgodnie z § 3 - wypłaca się w terminie 14 dni od realizacji należności, to znaczy po uzyskaniu zasądzonej należności, co oznacza, że ma ono bezpośredni związek z wyegzekwowaniem wygranej należności, a nie z uzyskanymi przez zastępowaną jednostkę kosztami procesu. Przedmiotowe wynagrodzenie radcy prawnego stanowi rzeczywiście jego dodatkowe wynagrodzenie za pracę, jeżeli prowadził taki proces sądowy i wówczas jest uzależnione wyłącznie od wyników egzekucji zasądzonej należności. Prowadzenie procesu sądowego jest pojęciem szerszym od zastępstwa procesowego i nie wyklucza korzystania z pomocy adwokata zagranicznego.

W takiej sytuacji nie jest wymagane - jak to bezpodstawnie przyjął Sąd Wojewódzki - inne, niż ogólne pełnomocnictwo procesowe dla radcy prawnego. Nie istnieje też obowiązek samodzielnego prowadzenia takiej sprawy, skoro przepis § 4 omawianego rozporządzenia dopuszcza możliwość prowadzenia procesu nawet przez kilku radców prawnych. Zgodnie natomiast z art. 7 pkt 6 i art. 10 pkt 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. Nr 19, poz.145 ze zm.) do zadań radcy prawnego należy między innymi występowanie w charakterze pełnomocnika jednostki organizacyjnej w postępowaniu sądowym, administracyjnym oraz przed innymi organami orzekającymi, a jednostka organizacyjna jest zobowiązana do zapewnienia radcy prawnemu udziału w procesie. Odnosi się to tak samo do prowadzonego za granicą procesu arbitrażowego i oznacza, że powód po otrzymaniu od strony pozwanej ogólnego pełnomocnictwa procesowego łącznie z prawem do zawarcia ugody z grecką firmą E. [...] nie mógł występować w Zurichu przed Sądem Arbitrażowym przy Międzynarodowej Izbie Handlowej w Paryżu w procesie przeciwko firmie zagranicznej w innym charakterze, jak tylko pełnomocnik procesowy B.

Rozpoznając apelację powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego z dnia 28 maja 1997 r. Sąd Apelacyjny naruszył art. 233 § 1 KPC przez dokonanie odmiennej oceny zeznań świadka T.S., który zeznawał jedynie przed Sądem Wojewódzkim. W uzasadnieniu swego wyroku [...] Sąd pierwszej instancji przytoczył zeznania świadka T.S. „ dla ustawienia B. w optymalnej sytuacji procesowej zapadła decyzja o udzieleniu pełnomocnictwa do prowadzenia procesu miejscowemu adwokatowi” oraz „że postępowanie arbitrażowe jest odformalizowane”. Sąd nie dokonał oceny pozostałej części zeznań tego świadka, tak samo, jak nie wziął pod uwagę całości materiału dowodowego dotychczas zebranego w sprawie (zeznania świadków [...]), nigdzie jednak nie stwierdził, że odmawia wiary zeznaniom świadka T.S. Ustalenie Sądu Apelacyjnego, że świadek ten jest bardzo dobrym znajomym powoda nie znajduje oparcia w materiale dowodowym zebrany w sprawie i gdyby nawet odpowiadało prawdzie, to w żadnym razie nie uzasadnia z tego powodu odmowy wiarygodności jego zeznań.

Dokonana przez Sądy obu instancji ocena pełnomocnictwa udzielonego powodowi przez B., jako upoważnienia wyłącznie do jego udziału w rozprawach i przypisanie mu roli doradcy wobec braku partnerstwa ze szwajcarskim adwokatem, narusza wyżej wymienione przepisy ustawy o radcach prawnych. Udzielenie pełnomocnictwa temu adwokatowi nie wykluczało bowiem równoczesnego prowadzenia pro-

cesu przez powoda jako radcę prawnego strony pozwanej, tym bardziej, że świadek W.M. sam przyznał swoją nieznajomość prawa polskiego i potwierdził celowość udziału powoda w procesie z uwagi na interes strony pozwanej, uczestnictwo powoda we wszystkich posiedzeniach i fakt zadawania świadkom pytań przez powoda oraz, że umieścił koszty powoda w swoim zestawieniu adwokackich kosztów procesu, które przedłożył w czasie ostatniej rozprawy arbitrażowej [...]. Arbiter tego postępowania świadek T.S., potwierdzając występowanie powoda przed sądem arbitrażowym od początku do końca procesu razem z prawnikiem szwajcarskim, wytłumaczył, iż w orzeczeniu wymienieni zostali tylko ci adwokaci, na których rzecz zasądzone zostały koszty procesu.

Niezrozumiały jest również zarzut braku partnerstwa powoda z adwokatem zagranicznym. Partnerstwo dotyczące pełnomocników procesowych nie jest pojęciem ustawowym ani wymogiem przy współuczestnictwie kilku adwokatów, czy radców prawnych w jednym procesie.

Powyższe naruszenia przepisów prawa materialnego, jak i procesowego obli-
gowały Sąd Najwyższy na podstawie art.393¹³ KPC do uchylenia zaskarżonego wy-
roku i poprzedzającego go wyroku Sądu Wojewódzkiego oraz przekazania sprawy
do ponownego rozpoznania.

=====